Obětem nucené sterilizace zbývá poslední rok pro podání žádostí o odškodnění

10.2.2026 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Ženy, které se staly obětí nezákonné sterilizace, můžou ještě do 4. ledna 2027 podat žádost o odškodnění k Ministerstvu zdravotnictví. Možnost je otevřená těm ženám, jejichž žádosti dříve ministerstvo zamítlo nebo řízení o nich zastavilo. Stejně tak dává šanci těm, které dosud neměly odvahu o odškodnění požádat. Ombudsman radí, jak podat žádost.

Jste obětí protiprávní sterilizace a ministerstvo nebo ministr zamítli Vaši žádost o odškodnění?
• Nejprve zjistěte, jestli ještě běží lhůta, kdy se můžete proti rozhodnutí odvolat (podat rozklad), nebo je ještě čas podat žalobu k soudu.
• Pokud již uplynula lhůta k podání rozkladu nebo žaloby, a Vy jste přesvědčena, že na odškodnění máte nárok, podejte novou žádost k Ministerstvu zdravotnictví.

Jste obětí protiprávní sterilizace a dosud jste o odškodnění nikdy nežádala? Máte možnost tak učinit až do 4. 1. 2027.

Co by měla žádost o odškodnění obsahovat?
• Jméno a příjmení, datum narození, adresa (trvalého bydliště i doručovací).
• Místo (nemocnice, porodnice) a datum, kde byla sterilizace provedena.
• Vylíčení podstatných skutečností a okolností týkajících se zákroku sterilizace (jak se události kolem zákroku odehrály).
• Návrh důkazů, které podporují vaše tvrzení. Můžete přiložit listiny, pokud je máte u sebe. Pokud ne, ministerstvo si zdravotnickou dokumentaci vyžádá samo u nemocnice, kterou uvedete v žádosti.
• Bankovní účet pro přijetí odškodnění.
• Podpis žadatelky.

Jaké důkazy můžete předložit?
• Důkazem může být zdravotnická dokumentace, ale také svědecké výpovědi, odborná vyjádření, znalecké posudky, zprávy ze šetření ombudsmana, deníky, kalendáře s poznámkami, dopisy apod.
• Bližší informace naleznete také na stránkách ministerstva.

Nevíte, co si se svou situací počít? Obraťte se na ombudsmana.

„V bolestech, bez dostatku informací a někdy i zpětně byly převážně romské ženy nuceny podepsat souhlas se sterilizací, která jim vzala možnost mít děti. V některých případech souhlas nedaly vůbec a rozhodnuto bylo za ně,“ přibližuje ombudsman Stanislav Křeček případy žen, které se na něj obrátily. Na téma nezákonných sterilizací upozornil před 21 lety poprvé jeho předchůdce Otakar Motejl. Možnost odškodnění za příkoří, kterého se zdravotníci za účasti státu na ženách dopustili, přišla až v roce 2022. Ani po účinnosti zákona se oběti vytoužené omluvy a kompenzace nemusely dočkat.

„Spoustu žádostí o odškodnění za nucené sterilizace ministerstvo v minulosti automaticky odmítalo. Stačilo mu k tomu, že ženy nemohly doložit zdravotnickou dokumentaci. Ta byla v řadě případů skartovaná, ztracená nebo zničená (třeba působením přírodních vlivů). Ministerstvo se v prvním roce vyřizování žádostí odmítlo jinými důkazy zabývat,“ popisuje ombudsman praxi, kterou spolu se soudy opakovaně kritizoval.

Nová šance na odškodnění

Upozorňoval také na nedodržování šedesátidenních zákonných lhůt, které má ministerstvo na vyřizování žádostí. Nedostatečná a dlouhodobě nevstřícná komunikace ministerstva se ženami, které žádaly o odškodnění, ale i nulová snaha komunikovat s ombudsmanem, ho vedla až k podání sankčního vyrozumění. To předložil vládě v září roku 2024. Na začátku minulého roku vypršela lhůta pro podávání nových žádostí. Mnohé ženy, kterým žádost ministerstvo zamítlo a vypršely jim lhůty pro podání rozkladu, správní žaloby anebo návrhu na přezkumné řízení, na možnost žádat o odškodnění rezignovaly.

V srpnu 2025 jim svitla nová naděje. V platnost vešla novela zákona, díky které mohou podávat znovu žádosti, které ministerstvo dříve zamítlo nebo řízení o nich zastavilo. Šanci mají ještě do začátku ledna 2027. *„Spousta žen žila dlouhá desetiletí s pocitem oprávněné křivdy, musela překonat stud, aby mohla začít mluvit o tom, co se jim stalo. Díky prodloužení lhůty a změny přístupu ministerstva k posuzování žádostí mají novou šanci. Týkat se to může těch žen, jejichž žádosti ministerstvo automaticky odmítlo kvůli zdravotnické dokumentaci, ke které se v mnoha případech ani dostat nemohly. O značném posunu v urychlení vyřizování žádostí a změně přístupu svědčí desítky podnětů, jejichž šetření jsem v roce 2025 s potěšením uzavřel, protože ženy dosáhly odškodnění, “* dodává ombudsman.

https://www.ochrance.cz/aktualne/obetem_nucene_sterilizace_zbyva_posledni_rok_pro_podani_zadosti_o_odskodneni